

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3024/2021. (I. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 26.B.288/2011/231. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság 5.Bf.II.217/2017/25. számú ítélete és a Kúria Bfv.III.235/2019/11. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Pál Helga ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezték az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az indítványozókat a Fővárosi Törvényszék 26.B.288/2011/231. számú ítéletében bűnösnek mondta ki hűtlen kezelés büntetésében mint társtetteseket és velük szemben – különböző tartamú – felfüggesztett szabadságvesztést szabott ki.
- [3] A Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság 5.Bf.II.217/2017/25. számú, 2018. február 28. napján meghozott ítéletében az indítványozók terhére rótt bűncselekmény jogi minősítését hanyag kezelés vétségére változtatta meg és velük szemben megrovás intézkedést alkalmazott.
- [4] A Kúria Bfv.III.235/2019/11. számú végzésében a jogerős határozatot hatályában fenntartotta.
- [5] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege szerint 2004. évben az indítványozók – mint az ügyben szereplő önkormányzat képviselőtestületének tagjai – a tőlük, e körben elvárható körülményeként elmulasztásával, vagyonkezelői jogkörben eljárva megszavaztak összesen két, önkormányzati tulajdonú ingatlan elidegenítésére vonatkozó határozati javaslatot és ezzel közreműködtek az említett ingatlanok kötelező versenyeztetésre vonatkozó törvényi rendelkezések megszegésével történő értékesítésében. A bűncselekménnyel az ügyben szereplő önkormányzatnak okozott vagyoni hátrány összesen 285 010 000 Ft volt.
- [6] 2. Az indítványozók azért fordultak alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, mert álláspontjuk szerint a Fővárosi Törvényszék 26.B.288/2011/231. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság 5.Bf.II.217/2017/25. számú ítélete és a Kúria Bfv.III.235/2019/11. számú végzése sérti az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, a II. cikket, a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1), (3) és (4) bekezdéseit, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 6. cikkébe, 7. cikkébe és 14. cikkébe ütköznek.
- [7] Mindezekre figyelemmel kérték, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az említett bírósági döntések alaptörvény-ellenességét, semmisítse meg azokat, valamint kérték a jogerős ítélet végrehajtásának a felfüggesztését is.
- [8] 2.1. Az indítványozók az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban arra hivatkoztak, hogy a lefolytatott bírósági eljárás során – az alább részletezett alaptörvényi rendelkezések megsértése által – az alapvető jogok védelmének biztosításához való joguk sérelme következett be.
- [9] 2.2. Az indítványozók szerint a támadott bírósági döntések mindenekelőtt az emberi méltósághoz való jogukat garantáló alaptörvényi rendelkezésbe – azaz a II. cikkbe – ütköznek. Ugyanis – szól az alkotmányjogi panasz indokolása – köztisztviselőként álló képviselőként látták el feladatukat – az alkotmányjogi panasz kiter szakmai életútjukra is – mégis a hosszú évek alatt lefolytatott büntetőeljárásnak az indítványozók számára súlyos szakmai és magánéleti következményei lettek. Álláspontjuk szerint az ellenük emelt vád egyetlen célja a politikai életből való eltávolításuk volt.
- [10] 2.3. Az indítványozók az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében és az EJE 14. cikkében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmának a sérelmét abban látták, hogy – bár az ügyben a büntetőjogi felelősségre vonás

alapja a leadott „igen” szavazat volt – mégsem került sor vádemelésre egy, az indítványozókon kívüli képviselővel szemben, aki szintén „igen”-nel szavazott az egyik ingatlan vonatkozásában. Kifejtették továbbá, hogy szintén a hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelmét jelenti, hogy míg a törvényi szabályozás az országgyűlési képviselők esetén biztosítja a mentelmi jogot, addig az önkormányzati képviselők tekintetében nem. Márpedig a mentelmi jog fontos eleme a felelősségmentesség, vagyis az, hogy a képviselő nem vonható felelősségre a képviselői tevékenysége, valamint leadott szavazata miatt.

- [11] 2.4. Az indítványozók szerint az eljáró bíróságok döntései az Alaptörvény XXIV. (az alkotmányjogi panasz tartalma alapján ténylegesen a XXVIII.) cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogba ütköznek, mert azáltal, hogy nem vizsgálták a sértetti közrehatást, nem teljesítették az említett alaptörvényi rendelkezés részét képező indokolási kötelezettségüket. Szintén az említett alaptörvényi rendelkezés körében hivatkoztak arra, hogy az ügyben felkért igazságügyi szakértő nem volt független szakértőnek tekinthető, mert korábban már készített szakvéleményt az önkormányzat számára.
- [12] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező észszerű időn belül történő elbírálás követelményének a sérelmét látták az indítványozók abban, hogy a 2004. évben elkövetett cselekmények tekintetében a nyomozást 2006. évben rendelték el, a jogerős ítélet viszont csak 2018. évben született.
- [13] Szintén a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét jelentette az indítványozók szerint – felhívva e körben az EJE 6. cikkét is –, hogy a büntetőjogi felelősség megállapításakor nem vizsgálták kellő alaposítással azt az eljáró bíróságok, hogy a képviselőtestületi ülésen született döntés kapcsán elkülönül egymástól a szakmai (törvényességi) és a politikai felelősség. Előbbi körébe tartozó, a jogszerűséget biztosítani hivatott feladatok az előterjesztést készítő köztisztviselőket, a jegyzőt, a közigazgatási hivatalt, Állami Számvevőszéket terhelik, míg a képviselőtestület tagjai alapvetően politikai felelősséggel tartoznak a döntésekért. Márpedig – az alkotmányjogi panasz érvelése szerint – az említett szervek nem észleltek törvényteleniséget, ezért az indítványozóktól sem volt elvárható, hogy észleljék azt, az ügyben eljáró bíróságok mégis erre alapították az indítványozók büntetőjogi felelősségét.
- [14] Az indítványozók a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán a fegyverek egyenlősége elvének – mint részjogosítványnak – és ezzel összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jognak a sérelmére is hivatkoztak. E körben kifejtették, hogy a hosszú évekig elhúzódó elsőfokú eljárás során az ügyészség a csupán perbeszédében módosította a vádat, holott erre korábban is lehetősége volt. Márpedig a védelem a stratégiáját az eredeti vádirat alapján építette fel, ezért a perbeszédben eszközölt vádmódosítást követően a védelmi perbeszédet is módosítani kellett, ami viszont szűkebb körben tette lehetővé a bizonyítékok értékelését. E körben a bíróság sem hívta fel a feleket az eltérő minősítés lehetőségére.
- [15] 2.5. Az indítványozók álláspontja szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése szerinti és az EJE 7. cikkében garantált joguk (azaz olyan cselekmény miatt állapították meg büntetőjogi felelősségüket, amely nem minősült bűncselekménynek), mivel álláspontjuk szerint – az ítéleti tényállásokban megállapítottakkal szemben – az alapügyben szereplő ingatlanok forgalmi értéke nem haladta meg a versenytárgyalás kiírásához szükséges értékhatárt. Az egyik ingatlan vonatkozásában kifejtett cselekmény kapcsán hivatkoztak arra is, hogy annak büntethetősége elévülés folytán már megszűnt.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [18] 3.2. Az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése (a fegyverek egyenlősége elvét érintő részének kivételével) és (4) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.

- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés, a II. cikk (1) bekezdés, a XXVIII. cikk (1) bekezdés (a fegyverek egyenlősége elvét érintő része) és a XXVIII. cikk (3) bekezdés vonatkozásában érdemi indokolást nem tartalmaz, valamint az említett alaptörvényi rendelkezéseket alapüggyel (az abban felmerült, általa állított sérelmeivel) sem köti össze, így e tekintetben az indítvány érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [20] Az Alkotmánybíróság rögzíti továbbá, hogy az indítványnak az EJEE 6. cikk (1) bekezdésének, 7. cikk (1) bekezdésének és 14. cikkének megsértését állító része nem tekinthető önálló, érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemnek. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján ugyanis kizárólag jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető. Nincs hatásköre ezért az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára [3235/2020. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [19]].
- [21] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdését érintő részében – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [22] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozók a panasszal támadott ügyben terheltként szerepeltek és jogerősen megállapították büntetőjogi felelősségüket, illetve szankciót szabtak ki velük szemben.
- [23] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [24] Az Alkotmánybíróság a hátrányos megkülönböztetés tilalmával kapcsolatban kifejtett indítványozói érveléssel kapcsolatban megállapította, hogy az azokban kifejtett kifogások valójában nem az eljáró bíróságok döntéseit érintik, hanem részben a bírósági eljárást megelőző vádemelési szakaszt, részben pedig az önkormányzati képviselőkre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, így azok érdemi vizsgálatára jelen eljárásban nem volt lehetőség.
- [25] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az indokolt bírói döntéshez fűződő jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik. Az alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. [...] Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmaság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének a teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]].” [3305/2017. (XI. 24.) AB határozat, Indokolás [32]–[33]]
- [26] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok vizsgálták, és indokolásukban megfelelő alapos-sággal számot adtak arról is, hogy miért nem tartották megalapozottnak az indítványozók által, már az alapeljárásban is kifejtett, a testületi döntéshozatalban résztvevő személyek büntetőjogi felelősségét vitató, illetve az elévülésre hivatkozó érveiket [lásd: az alapügyben utolsóként a Kúria Bfv.III.235/2019/11. számú végzés, 13–18. és 25–27. oldal].
- [27] Az Alkotmánybíróság korábban rögzítette, hogy „az elhúzódoó büntetőeljárás miatt bekövetkező alaptörvény-ellenesség orvosolható a büntetéskiszabás során. Amennyiben az ítélet indokolásából megállapítható, hogy a bíróság az eljárás elhúzóására tekintettel a büntetés kiszabása során valamilyen »kedvezményben részesítette«, vagyis az időmúlásra, az eljárás elhúzóására tekintettel enyhébb büntetést szabott ki, vagy a büntetés helyett intézkedést alkalmazott, akkor a terhelt az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jogának a megsértésére a továbbiakban megalapozottan nem hivatkozhat.” [2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [88]] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozókkal szembeni szankciót enyhítő másodfokú bíróság ítéletének indokolásában egyértelműen rögzítette az eljárás tetemes elhúzódoását és erre figyelemmel alkalmazta a lehető legenyhébb szankciót az indítványozókkal szemben (lásd a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.II.217/2017/25. számú ítélete, 88–89. oldal).
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadott további sérelmei az eljáró bíróságok tényállásmegállapítási, bizonyítékértékelési és bizonyítékmérlegelési tevékeny-

ségét támadják. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja, hogy az eljáró bíróságok a konkrét ügyben helytállóan értékelték-e a bizonyítékokat, illetve a mérlegelésének eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e, így tehát tartózkodik attól, hogy az alapügyhöz kapcsolódó bizonyíték- és tényértékelési kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]}.

- [29] 4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.
- [30] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett határoznia az indítványozó által az érintett bírói döntés végrehajtásának a felfüggesztése iránt előterjesztett kérelem tárgyában.

Budapest, 2021. január 12.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2002/2019.

• • •